

Đorđe BOROZAN*

Poštovana gospodo,

Okupio nas je Stefan Mitrov Ljubiša da progovorimo, poslije mnogo drugih djelatnika, o njegovom književnom i političkom radu. Govorićemo o samoukom geniju, čije je pregnuće na književnom i političkom polju ostalo zapamćeno u tolikoj mjeri da uvijek iznova imamo šta o njemu kazati.

Živeći u teškim vremenima na prostoru koji je pripadao Mletačkoj republici, a potom Austriji, uz Osmansko carstvo i slobodarsku Crnu Goru, ovaj mudri čovjek borio se na književnom i političkom polju postojano i aktivno, diplomatski i istrajno sprovodeći ono što je smatrao da može donijeti dobrobit njegovom narodu.

Boreći se za uvođenje narodnog jezika u sudove i škole, za jugoslovenstvo i srpsko-hrvatsku slogu, izvlačeći žicu iz pređe narodnog jezika i običaja onovremene Boke i njenog zaleđa, ostajao je često neshvaćen i napadan, ali i mio narodu koji ga je, i kada je imao zamjerke na njegov rad, cijenio i birao za svog predstavnika.

Diplomatsko laviranje na razmeđu moćnih carstava tjeralo ga je na kompromise koji su izazivali kritike i nerazumijevanje. Mali potencijali njegovog naroda i prostora na kome je živio i za koji se borio tjerali su ga da mudro bira.

Za života nedovoljno shvaćen, često i klevetan, danas nam se vraća i vraćaće se svojim književnim i političkim djelom, nudeći nam još neka otkrića o svom radu, stremljenjima, ostvarenim i neostvarenim ciljevima.

„Pokoljenja djela sude“, pa eto i Stefana Mitrova Ljubiše među nama, u ovom domu poslije 42 godine, da govorimo, razgovaramo i promišljamo o Ljubišinom dobu, životu i svijetu o kojem svjedoči osobitim pripovjedačkim i besjedničkim darom.

* Akademik Đorđe Borozan, CANU